

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Lisi
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto V.

Dunaj, 26. avgusta 1925.

Št. 34.

Ali je še pravica za nas?

Županstvo v Dobrlivasi je z odlokom 30. decembra 1924 št. 2741/24 zaseglo dvorano in čitalnico „K. slov.“ izobraževalnega društva v Dobrlivasi za stanovanjske namene z utemeljitvijo, da so leti prostori prazni. Hranilnica in posojilnica v Sinčivasi kot lastnica društvenega doma je takoj napravila ugovor, ker ima te prostore že izobraževalno društvo in druga društva od 1. 1923, ko so bili izgotovljeni, zasedene. Najemniška komisija pri okrajnem sodišču v Dobrlivasi je s sklepom od 30. januarja 1925. št. Wa 1/25 zasego od strani županstva potrdila. Nato se je cela obravnava poslala na pregled po ministrstvu za socialno oskrbo na višje nadsodišče v Gradec. Višje nad-

sodišče v Gradcu kot najvišje sodišče je ovrгло zasego in sklep županstva ter najemniške komisije pri okrajnem sodišču v Dobrlivasi z utemeljitvijo, da so bili ti prostori že zasedeni od društev in da občina nima pravice zaseči takih prostorov in je izreklo, da se je postava kršila.

Toda sedaj čujte: človek bi mislil, da je cela zadeva vsled odločitve višjega nadsodišča v Gradcu uravnana in da se je pravica vendar enkrat skazala. **A županstvo je kar samoodsebe zavrglo sklep višjega nadsodišča v tej pravdi s tem, da je zapečatilo vhod v društvene prostore in zahtevalo ključ** — — —. Toliko javnosti v začasno obvestilo.

Na Koroškem tudi barva rož protipostavna!

Povodom poseta milostljivega g. knezoškofa, dne 29. aprila t. l. v Šmarjeti v Rožu so postavili Šmarječani na več krajih slavoloke, med drugim tudi enega s slovenskim napisom v vasi Dobrava. To pa je tako razburilo par nam dobro znanih nemčurjev, da so napravili ovadbo na orožnike, češ, slavolok je bil okrašen z belo-rudeče-modrimi cveticami in trakovi. Orožniki

so napravili nato ovadbo na okrajno glavarstvo Celovec, ki je tri slovenske deklice, ki so slavolok okrasile, kaznovalo po 5 šilingov globe oziroma 24 ur zapora. In to kljub temu, da so na razpolago priče, ki lahko vsak čas potrdijo, da so se rabile za okrasitev tudi druge raznobarvne rože in ne samo bele, modre in rdeče. — **Živela enakopravnost!**

Bauernbund na Ledincah.

Dne 2. avgusta se je napotila bauernbundska koroška mladež v Ledince. Bauernbund čuti, da se mu močno majejo tla pod starimi nogami, ali stare noge na mladih tleh. Na Dunaju nima več nobenega pomena in doma izgublja vedno več svojih ljudi, deloma krščanski stranki, deloma socijalni demokraciji v korist. V tej krizi se trudi naloviti si mladega naraščaja. V ta namen so si ustanovili Landjugendbund. Landjugendbund lovi mladino z veselicami, saj ve kako radi hodijo naši fantje na ples, rajši kakor v cerkev. Ker vsenemška misel ne vleče, se „Jugendbund“ proglašja kot „heimatstreu“, koroške Slovence pa proglašja za upornike, nasilneže, pred katerimi noben Nemec ni varen, ter trobi v nemško javnost neslano neumnost, da slovenska iredenta na Koroškem ogroža obstoj avstrijske republike! Voditelji Landbunda so dr. Sedlmaier, neki MaierKajbič, general Malle i dr. Pred vojsko je seve vojak stopil na „Habt acht!“ kedar je došel general: našemu ljudstvu ti generali ne bojo nič imponirali, reveži so in iščejo kruha, kjer ga najdejo, če treba celo pri Bauernbundu.

Bauernbund čuti, da ljudje v njegovih vrstah ne odobrujejo več vsi tistih nauk, ki jih je njegov list „Bauern-Zeitung“ širil ves čas med nami; nauki, ki so prihajali iz židovskih

in lutrovskih virov; zato se je stari lisjak oblekel v kapucinsko haljo in prireja na svojih shodih maše, hoteč s tem odjemati nemškimi krščanskim socijalcem vode z njihovih mlinov. Mi seve proti božji službi nimamo nič. Veselili se bomo, kedar pojdejo vsi Bauernbundleri zopet v cerkev in k spovedi. Če hoče Bauernbund ljudi spravljati v cerkev, bi človek mislil pa bo prirejal maše in pridige tam, kjer ima svoje ljudi, ne pa tam, kjer njegovih ljudi ni. Naj se zanj mašuje v Velikovcu, Celovcu, Belaku, a bauernbundska maša posane grda hinavščina, če se priredi v Ledincih! Zloraba cerkve je, če se pusti tuje, notorično brezvorne ljudi prodreti s svojimi banderami v našo cerkev! Da slov. duhovščina odklanja vsako sodelovanje s tem švindlem, je umevno, ljudstvo, ki vzdržuje svoje cerkve, hoče v teh cerkvah imeti mir pred političnimi nasprotniki. Cerkevna oblast ima pri tem seve zelo težavno stališče; Slovenci smo pohlevni, ponižni, vajeni smo preziranja in zapostavljanja, vajeni da se nam pravica meri z manjšo mero kakor Nemcem; vsenemška stranka, katero predstavlja deloma tudi Bauernbund, pa je oblastna, ošabna, vse uradništvo, začeni od orožnika in sodniškega sluge gor do državnega tajnika jim služi! S tako stranko se škof seve ne more lahko spuščati v spor! Vrhutega nemška krščanska stranka ne ume čisto nič naših razmer in ne čuti, kako ona sama izpodkopava sebi polična

tla. Domači slovenski duhovnik ni hotel dati svoje duhovniške časti zlorabiti; nato je škofištvo dovolilo župniku iz Perave v Beljaku Bauernbundu maševati in pridigovati v Ledincih. Ali so nemški fantje in dekleta pri plesu vse vedeli, kaj je nemški duhovnik pridigal, ne vemo; spominjamo se le da ukazuje evangelij, naj se biserov ne meče pred... „Bauern-Zeitung“ piše: „Konečno smo bili tako daleč, da smo mogli z svojimi banderami skoz vrste besno in zagrizeno gledočih čušev stopiti v hišo božjo“. Prav ste videli! Slovensko verno ljudstvo je bilo globoko užaljeno, da Sedlmaier in njegovi tovariši razpolagajo z našo cerkvijo, ki jo ledeniško ljudstvo vzdržuje. Tu nekaj ni več v redu in če se bojo ti prizori ponavljali, se bo iz tega rodil slab sad, bojo posledice nepregledne. Ljudstvo te komedije ne bo kmalu pozabilo.

Skrajna hinavščina je, če Jugendbund kliče v svet, da so njegovi člani „katoliki“, ki zahtevajo nemških pridig, ki zahtevajo duhovnikov, kateri bi jih umeli, jih vzgajali k pravi veri (echter Religion) in strpnosti“. Naši slovenski duhovniki seve ne uče druge vere, kakor nemški. Kaj si neki nemški duhovnik sploh misli ko to bere da ti ljudje hočejo „echte Religion“ lutrovsko seve. Jugendbund je svobodomiselnostno društvo, ki mu nemških pridig še nikoli ni bilo mar, a slovenske pridige bi radi zabranili in zatrli in na mesto slovenskih du-

hovnikov bi radi nastavljali druge — pred vojsko lutrovske pastorje. Koroški Slovenci! Ne bojte se, če se taki škandali ponavljajo; vse to so žalostne komedije. Bauernbund se je postaral, njegova mladež je izprijena. Koroški Slovenec pa ostane na svoji grudi veren, naroden, delaven. Ne bojte se kmetje lačne mestne frakarije! Nemški pesnik Rückert pravi:

Der Grundbesitz ist das edelste Gut,
Wie die Erde in Gottes Händen ruht;
Ob Stürme schnauben, ob Feinde toben,
Der Grund bleibt unten, der Himmel oben.

Zemlja je najblažji dar,
V božjih rokah je svet vsikdar;
Naj burja rjove, sovrag kriči,
Nebo naprej nad zemljo visi.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Prvega septembra se spet stane naš narodni svet in se bo vršilo prvo branje vladnega predloga za proračun za l. 1926. V tem proračunu bodo izpolnjene vse zahteve genfske pogodbe po izenačenju državnih izdatkov in dohodkov in bo obenem z dejstvom, da je „Abbau“ uradništva skoro končan, važen moment za obravnavo avstrijskih vprašanj pri seji Zveze narodov v Genf. Avstrija pri tej seji ne bo zahtevala nič manj kot ukinitve kontrole, t. j. Abbau generalnega komisarijata. — Število brezposelnih na Dunaju se je v prvi polovici avgusta zvišalo na 65.789, od teh 25.369 žensk. In to vkljub precejšnjim naročilom v stavbarski in pleskarski branži! — V Inomostu zborujejo katoliški akademiki ob navzočnosti delegacij iz vseh delov Nemčije in Avstrije. Govoril je med drugimi tudi bivši zv. kancler dr. Seipel o svetovni cerkvi in svetovnem miru.

Jugoslavija. Jugoslovanski vojni minister je izdelal načrt za organizacijo irregularnih vojaških čet, v katere bi bili sprejeti vsi moški, ki ne najdejo mesta v regularni armadi.

Nemčija. Francoski poslanik v Berlinu je izročil nemški vladi francosko noto glede garancijskega pakta, ki bo objavljena šele v petek. Sluti se, da je Francija na pritisk Anglije nekoliko zmanjšala svoje zahteve. Kakor smo že enkrat poročali, je hotela Francija, da ji dovolijo Nemčija v slučaju kršitve pogodb med Nemčijo in Rusijo na eni strani in Poljsko ter Českoslovaško, ki sta francoski zaveznici, na drugi strani, prehod francoskih čet preko nemškega ozemlja. To bi seveda pomenilo vedno vojno nevarnost za prizadete države. Anglija in Amerika pa imata res velik interes na pomirjenju evropskega kontinenta, ker le v miru bo njihova industrija našla kupce na kontinentu. Zato je predvsem Anglija pritiskala na Francijo s tem, da ji je zagrozila z iztirjatvijo vojnih dolgov, ki jih ima Francija v Angliji. Francija dolguje Vel. Britaniji okrog 623.279.000 funt. šterlingov, ogromno svoto, če pomislimo, da stane funt šterling okrog 340.000 naših kron. Tudi Ameriki je Francija veliko dolžna, okrog 812.786.000 fund šterlingov. To so svote, čijih obresti morajo s težkim denarjem plačevati francoski davkoplačevalci in je upnikom Angležem in Amerikancem lahko uveljavljati svojo politiko pri francoskih vprašanjih.

Francija. Proti Rif-Kabilom so pričele francoske čete ofenzivo in obenem žrtvami španski oddelki. Poveljstvo čez celo vojsko je prevzel francoski maršal Petain. Abd-el-Kerim je izjavil, da hoče zmagati ali umreti. Zares junaška izjava marokanskega ustaša v trenutku, ko ga zapuščajo vstaška plemena, ki so bila doslej na njegovi strani. Sicer pa so poročila z marokanskih bojišč večinoma francoska in španska te se da nad njihovo verodostojnostjo precej dvomiti.

Socijalisti celega sveta zborujejo v Marseju v Franciji. Med drugim je poročal angleški delegat Henderson na tem zborovanju, da šteje II. internacionala (ki kateri spadajo tudi avstrijski socijaldemokrati) okrog 7 milijonov organiziranih delavcev s približno 28 milijoni glasovi.

Iz ostalega inozemstva. Otok Spitzbergen tam blizu severnega tečaja doslej ni pripadl k nobeni državi. Šele zadnje dni ga je anektirala Norveška. — Turki bodo na zborovanju Zveze narodov zahtevali Mossul za se in protestirali proti podaljšanju mandata Anglije nad Irakom, ki je bil Angliji podan od Zveze narodov in vsebuje nekako nadvlast nad tem ozemljem.

DOMAČE NOVICE

Dobrla vas. Pri Čuvarju v Goselni vasi je priredila sodaliteta slovenskih duhovnikov za Podjuno sestanek, katerega se je udeležilo 18 gospodov. G. poslanec Poljanec je podal zanimivo poročilo o svojem potovanju na jug in o posetu jadranske razstave v Splitu ter orisal verske razmere na Hrvaškem in v Dalmaciji. Gospoda prošt Limpl in župnik Sekol ste imela referate o sodelovanju ženstva v dušnem pastirstvu. Po shodu so gospodje obiskali bolnega g. prošta Randl-a v Dobrli vasi. Na obeh nogah pohabljen, ena že dvajset let odrezana, druga od Božiča sem zlomljena, sedi, trpin, 78 let stari mož v vozičku, vsem v najlepši vzgled prenaša svoje bolečine in vestno rešuje vse akte. Vsak mora občudovati potrpežljivost in žilavo vstrajnost g. prošta.

Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne priredi sestanek slovenskih vojakov, ki se bo vršil tudi letos na Brezjah v nedeljo 30. avgusta. Sodeč po lanski udeležbi in po letošnjih pripravah utegne biti tudi letos udeležba ogromna. Pri tej priliki bodo odkrili spominsko ploščo v zahvalo. Plošča bo vzidana v cerkvi na steber poleg Marinjinega oltarja.

Škocijan. Št. Jurska podružnica je dobila nov zvon, katerega smo na Veliko Gospojnico ob veliki udeležbi slovesno blagoslovili. Veliko so žrtovale pod šentjurski zvon spadajoče vasi in prav posebno so se potrudili Blaž Kanjč, Šimon Kranjc, Pohlova gospa in Cimpernikova družina. Šimen Gnc, Neme v Srčah si je za svoje veliko gospodarstvo priskrbel gospodinjino dne 17. avgusta z Murkovo Leno Mori obhajal svojo poroko. Tudi Matajdlanova Gretka Lipic v Gorečevasi se je dne 19. julija poročila s Cenklnovim Antonom Müllner iz Mohlič. Bog blagoslovi nove zakone. — Razven Jurija Picej smo pokopali v novejšem času Petrovo Lizo Figo in Markovo Marijo Petrič. — Klopinsko jezero ima letos veliko tujcev. Vsa stanovanja v Zgornjem in Spodnjem Podgradu ter v Škocijanu so zasedena.

V zavodu čč. šolskih sester v Mariboru je bilo na praznik Marijinega Vnebovzetja preoblečenih 23 mladenk. Celo slavnost je vodil mil. g. prelat dr. J. Tomažič, ki je v vzeneseni besedah navduševal mlade neveste za vzore redovniškega poklica. Med drugimi je bila preoblečena tudi naša rojakinja s. Marija, Zofka Hutter iz Globasnice.

G. dr. Franc Petek, zdravnik v Velikovcu, naznanja cenjenemu občinstvu, da od 24. avgusta do male Gospojnice ne ordinira.

Bela. Čebele se pridno prevažajo na ajdino pašo. Po krošnjah, na saneh, na glavi in na vse mogoče načine se nosijo z goratih, z vozom vsled slabih potov nepristopnih krajev, na glavno cesto v Železno Kaplo, od koder se ob mraku odpeljejo na različne kraje lepe Podjune. Precej truda stane, predno si naši čebelarji preskrbijo pravega mesta, kajti Poljanci našim čebelam niso posebno naklonjeni in je za pašo vedno mnogo prerekanja. Upamo, da dobra paša ustreže vsem željam čebelarjev.

Žvabek. Preteklo je 27 let, odkar so obhajali pri nas 25. letnico mašništva mil. g. prošt Matija Randl in spet smo doživeli lepo slavnost. Dne 29. julija so praznovali naš ljubljenski župnik č. g. duh. svetnik Franc Uranšek 25. letnico mašništva. Hoteli so praznovati srebrni jubilej brez vsake zunanje slovesnosti; toda iz hvaležnosti za velike dobrote, katere nam skazujejo že 20 let, smo farani na skromen način jubilej proslavili, da pokažemo s tem svojo dobro voljo. Zvečer je bila podoknica. Srebrnomašnika so pozdravili pevci, šolska mladina pod vodstvom g. učitelja in farani. Vmes so

grmeli topovi no gorah pa so oznanjevali jubilej kresovi. Zjutraj smo se zbrali pred župniščem. Slavljence sta pozdravila dva cerkvena ključarja, nato pa smo šli med petjem litanij v cerkev, kjer je bila srebrna sv. maša. V nedeljo 2. avgusta se je vršila prireditev v dvorani pri Luknarju. Med petjem in deklamacijami so nastopili razni govorniki. Najprej je srebrnomašnika pozdravil župan in naglašal njihove velike zasluge za občino posebno za podnoro revežev. Sledil mu je zastopnik Dobjanov. Slavljencu se je poklonil tudi starosta žvabeške župnije, ki je v svojem govoru med drugim pripovedoval, kako je bilo pred 57 leti, ko je bil on še cerkovnik ali, kakor je sam rekel, „cerkvena miš“, in so posvetili knezoškof na novo dozidano župno cerkev. Nato je govorila zastopnica ženskega društva in predsednik izobraževalnega društva, ki je pozdravil srebrnomašnika kot ustanovitelja in voditelja društva. Voščila so izročila še dekleta in zapela „Venčarico“. Nas vseh srčna želja in molitev k Bogu pa je, da bi nam ohranil našega ljubljenega dušnega pastirja v sreči in zdravju. Naj bi med nami zapel zlato sv. mašo.

Zilska Bistrica. (Smrt.) Po jako mučni boleznih je dne 26. junija umrl čg. Janez Warmut, bivši župnik na Bistrici. Od novega leta sem ni več zapustil postelje in v preteklem letu je, ko vsled bolehnosti ni mogel več maševati, vsak dan sprejel sv. ohbhajilo. Ob veliki udeležbi je bil 28. junija od preč. dekanijskega svetnika Antona Pelnaša pokopan, ki je imel tudi jako ganljiv nagrobni govor. Osem duhovnikov je prišlo, da so izkazali rajnemu sobratu zadnjo čast. Vsem pogrebem za veliko udeležbo prisrčna zahvala in ostalim žalujočim sorodnikom naše sožalie! Počivaj v miru!

Rikarja vas. (Zlata maša.) Zlata maša je dandanes med nami Slovenci nekaj izrednega. Za nas Slovence pomenja ta pojav prav nič dobrega. Čeprav le malokaeri izmed duhovnov doseže to visoko starost, bi se vendar moglo pomagati na ta način, da bi šlo več naših fantov študirat na srednje šole. Če bo več slovenskih dijakov, jih bo šlo gotovo večje število v bogoslovje in jih bo gotovo tudi več dočakalo izredno slavnost zlate maše. Reči moramo, da je obstanek slovenščine na Koroškem odvisen skoro edino le od slovenske duhovščine. Tako izredno slavnost je mogla 16. avgusta obhajati naša župnija Št. Vid. Potek slovesnosti je bil nakratko sledeči: Preč. g. jubilarntu Ivanu Volavčniku v spremstvu več duhovnov je šentvidski moški zbor pri slavoloku ob cerkvi prav dovršeno zapel pesem „Pozdrav“. Pred pesmijo je deklamirala pd. Lahova iz Rikarje vasi, nakar se je preč. g. zlatomašnik prisrčno zahvalil. Domači g. župnik je v lepi pridigi krasno slikal zlatomašnikovo življenje. Med asistirano veliko sv. mašo je mešani zbor prav izvrstno pel Šubertovo mašo. Po končani slavnosti so se preč. g. jubilarnt med pokanjem topičev odpejati na svoj dom. Da bi dočakali biserni jubilej!

Hakenkreuzlerski nemiri v Ločah. Na igro „Deseti brat“ v Ločah so se dne 9. avgusta peljali tudi hakenkreuzlerji iz Celovca z dvema tovornima avtomobiloma z namenom, da preprečijo, kakor pišejo „Štimce“ manifestacijo Ločanov za priključitev k Jugoslaviji. Vest o nameravani manifestaciji, katero je baje g. okrajni glavar Fabrici iz Beljaka še pravočasno prepovedal, so seveda „Freie Simmen“ iz trte izvile in bi rade s tem hakenkreuzlerski pohod opravičile. Edini namen ekspedicije v Loče — dejstva govore dovolj jasno — je bil ta, da preprečijo igro „Deset brat“. Že med potjo v Loče je imel eden od avtomobilov smolo in je obtičal in le avtomobil pod vodstvom znanega Maier Kaibiča je prispel na dooločeno mesto. Ne da bi plačali vstopnine, kot bi bilo edino postavno, so vdrli mlečnozobni celovski gospodje tebi nič, meni nič v gledališke prostore in tam hajjali in se sploh obnašali, ko da bi se nahajali v judovski šoli. Slovenci so ostali mirni in končno so proti noči popihali iz Loč tudi hakenkreuzlerji. Značilno je še dejstvo, da so v onemogli jezi, ker pri Slovencih v Ločah ni bilo gšefta“ isti hakenkreuzlerji vprizarjali kravale ob Vrbskem jezeru. Med drugim so pretepli voznika na motorju in spremljevalko, češ, da sta juda in

da sta se nespodobno obnašala. V Porečah so se pripravljali za naskok na nek hotel in če bi ne bilo poreške požarne brambe in njenih mrzkih polivov, ki so ohladili prevročo pretepaško krv, bi se nadležnih grilov težko znebili.

Radi hakenkreuzerskih pustolovščin je naš poslanec g. dr. Petek interveniral pri deželnemu glavarju g. Šumiju, ki je obljubil, da bo ukrenil vse potrebno, da se v bodočnosti podobni kravali ne bodo več dogajali. Dobro in potrebno je, da se tem nemirnežen, ki delajo v teh resnih časih izprehode med mirno ljudstvo, da bi se tam pretepali, stopi krepko na prste. Istočasno se je vložil proti hakenkreuzerskim terorjem protest pri zveznemu ministrstvu.

Radiše. Milo se nam je storilo, ko smo zvedeli žalostno novico, da so preč. g. Ivan Kogelnik, župnik v Trbonjah pri Dravogradu, prerano umrli. Dolžnost nas veže, da se rajnega župnika Kogelnika, ki so bili skozi 14 let naš župnik, do plebiscita, tudi mi spominjamo. Veliko župljanov so pri nas krstili, poročili in tudi pokopali. Za čas plebiscita so delovali pri nas kot član plebiscitne komisije. Koliko so se pri tem žrtovali, ljudstvo sploh ni moglo zapopasti. Zaslužili bi gotovo boljše plačilo, ne pa samo preganjanje. Od naše strani so bili jako čislana oseba in tudi mnogi nasprotniki so jim bili naklonjeni. Nobeden človek ni za vse ljudi in tudi preč. g. J. Kogelnik so imeli med nemčurji take nasprotnike, ki niso spravili rajnih samo iz Radiš, temveč celo iz Koroške. Voditelj tukajšnjih nemčurjev se je posebno trudil, da bi rajnega župnika pregnal, šel je celo na njih stanovanje ter jim tam v imenu Heimatsdiensta grozil, rekoč: „Trebajo, da zapustite Radiše, če ne bodo druge strune pele, če ne vam vse pobijejo!“ Rajni so se vsi zbegani ustrašili groženj nasprotnikov ter se udali usodi, čeravno so imeli večino faranov za seboj. Rajni župnik niso bili samo marljiv narodni delavec ampak tudi vesten dušni pastir. S posebno vnemo so vodili naše otroke k prvemu sv. Obhajilu. Večina ljudi bi jih še rada obdržala na Radišah, a mogočni, ja vsemogočni Heimatsdienst tega ni pripustil. Kjer je bilo lepo, ubrano slovensko petje, tja se je skoraj vselej pridružil tudi rajni Ivan. Bili so miroljubni in mehke narave. Ko so nam oznamili, da bo treba dati zvonove za vojsko, so se zraven razjokal. Večni Bog jim povrne vse, kar so pri nas dobrega storili! Kogelnikovi rodbini naše srčno sožalje!

Ledince. (Ustanovljenje Landjugendbunda.) Kaj? Res? No ja risn, bi mogoče pač pohledat prit. Te je bu v nedeljo. Vsak vi, kaku je ta den livo. No, to je bu prov. Al pa tak zaliti tako slavnost! Civ den či praherov diš. Po isiljeni in primorani maši je šva procesija — kaj procesija, bandra — iz Pečniške crkve k „Borovcu“ na slavnost. Al pa jih je že tak zmučuvo, da ni bu suhe niti na r..., al že pri moštvu, al ženstvu, al deklet, al bab, al mandlcev, al pubov, al frocov. To je bu še potriba v naš kraj, k je tkaj Nimcov! Je vendr ž mav mirno bu po plebiscitu. Al pa viste, mir ja kna smi biti. Mi smo minili — al hočeš živeti in jest imeti, muraš pač devati. No ja, dro viš, da so ti hospudi modrejši ljudi kakor mi smo; pa študirani so, tebe Slovenca pa imenujejo trotl, no vosov, ja dro lolej. Viš, ti Nimci pa niso trotl, vosli in loleji, so ljudi, so kar so! Viš, ti hospudi murejo pa v nedeljah kaj k dejanju imeti, zatu na dževo pridejo, pa nas učijo, kako moramo marnvati. Slovensko Koroško hočejo na anšlus pripraviti in jo morejo prej pač ponimčiti, ko Nimc Slovencev kna more nucati; saj viš da Slovenec kna sni pokazat, da slovenji zna. Zatu je triba, da hospodi pridejo in nas poučo, kje je steza v niemški paradiž. Požinjej! Ane tri sine posestnikov pa 3 devavce, ti so primorali, da je bva v nedeljo po maši še ena niemška pridha in meša. Tu je bvo to prvbart kar tla pri nas ljudi živo in cirkov stoji. Niemških ljudi je bvo iz Celovca in Blaka, iz spodnje in zgornje Koroške in zraven je biv tudi an general. In zraven ti navadni šribarji od bauernbunda, od ktirah ja tak velkobarti baraš. Sedaj bojo Nimci v rajhu žinjali, da je tle vse nemšče, napravili bojo anšlus in kna bomo zdrknili Srbom v grvo.

Dobrlavas. Po obravnavi dne 8. t. m., v zadevi društvenega doma v Dobrlvasi, je napadel znani dobrolski diktator Tanzer zagovornika slovenske stranke z „lepimi“ besedami: „Es ist eine Schande, dass Sie als ein Deutscher slowenische Parteien vertreten.“ Torej po vašem naziranju Slovenec na Koroškem ne sme dobiti zagovornika, se mora brez-pogojno obsoditi, pobiti. Ta Vaš izrek pa se lahko tudi malo predela: „Es ist eine Schande, dass Sie als Führer der Deutschen(?) in Eberndorf noch mit den Slovenen Handel treiben, mit ihnen slowenisch verkehren und von ihnen Geld annehmen.“ Se lepo ujema, kajne?

Št. Job. (Nezgodna. — Novi zvon.) Pred tremi mesci je v našem potoku utonila 11letna Encelnova Hanca, vsi poiskusi za zopetno oživljenje so bili zastonj. Stari ljudje ne pomnijo, da bi v tem potoku že kdaj kak otrok utonil. Žalostnim staršem naše sožalje. — Dne 9. avgusta so pri nas blagoslovili preč. g. Azelhuber, prošt iz Beljaka, ob asistenci brnškega župnika novi zvon, katerega je vliva tvrdka Krupp—Berndorf, Nižjeavstrijsko in ki tehtja 213 kg. Ker se je blagoslovljenje zvona vršilo na semenj, je prišlo ogromno ljudstva od vseh krajev. Vsem, ki so prispevali za zvon, bodi Bog plačnik!

Legitimacije za obisk V. ljubljanskega vzorčnega velesejma od 29. avgusta do 8. septembra 1925 se dobijo za ceno 50 Din. na konzulatu Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Celovcu. Posetniki velesejma plačajo znižani vizum 20 Din. in imajo 50% popusta na potniških in brzih vlakih v Jugoslaviji in 25% popusta na avstrijskih železnicah. Za ljubljanski vzorčni velesejm se ne zanima samo Jugoslavija, temveč interes za to mednarodno prireditve raste od leta do leta po vseh evropskih državah.

Dom duhovnih vaj. Prvi tak dom so si pozidali Slovenci v Ljubljani po načrtih prof. Plečnika, evropsko priznanega arhitekta. Že od zunaj dihajo vse črte mir, znotraj pa vkusne sobice s priprosto a zelo okusno opravo prevzamejo človeka tako, da bi kar najrajši v njih ostal, ker čuti, tu je mir doma. Res je luča namenjena miru. V samoti in tihoti naj obiskovalci premišlujejo resne in nad vse važne resnice, katere jim izkušeni voditelj predlaga v lepi nalašč za to opremljeni dvorani. Namen doma duh, vaj je, da bi se celo leto nudila možem in mladenčem priložnost, napraviti nemoteno v popolni samoti tridnevne duh. vaje, v katerih se duhovno prerode in postavijo trden temelj za svoje življenje, usmerijo vse delo na večni cilj. Sprejemajo se seveda udeleženci tudi iz inozemstva; saj dom duh. vaj nima nobenega političnega ozadja ampak je zgolj naprava v resnični verski preporod. V tem domu se bodo vršili tečaji skupnih duhovnih vaj po raznih stanovih in starostih. Došlej so določeni sledeči: za duhovnike od 24. do 28. avgusta, in od 21. do 25. septembra; za organiste od 31. avgusta do 4. septembra; za može od 5. do 9. septembra; za akademike od 10. do 14. oktobra. Pa tudi vsak posamezen more — kolikorkrat je kaka sobica prazna — napraviti sam za se duh. vaje. Dom duh. vaj stoji na Zrinjskega cesti št. 9 ob rezidenci očetov jezuitov v Ljubljani, kamor se naj naslovijo vse prijave.

Nov slovenski prevod sv. pisma. „Kor. Slovenec“ še ni javil važnega kulturnega dogodka, da smo dobili po naročilu ljublj. škofa in večletnem trudu gospodov dr. Jere-ta, dr. Pečjaka in dr. Snoja nov, dovršen prevod sv. pisma novega zakona. Izšel je zdaj 1. del: evangeliji in apostolska dela. Drugi del: apostolska pisma izide tekom prihodnjega leta. Doslej nismo imeli od zastaralega Wolfovega sv. pisma nobenega celotnega prevoda novega zakona, ker zgodbe sv. pisma, katere je izdala družba sv. Mohorja, ne vsebujejo celotnega sv. pisma. Če vzameš v roke novi prevod, te ne razveseli samo lepa oblika in vzoren tisk, ampak posebno še lepi, domači jezik, v katerem čitaš evangelije. Pri marsikaterem znanim izreku boš našel, kako so ga prevajatelji boljše slovensko pa ob enem originalnemu jeziku podobnejše povedali, n. pr. „Marta, Marta, skrbi in vznemirja te mnogo stvari“. (Luk. 10,

41.) Poleg uvoda so pod črto kratko razložena vsa težje razumljiva mesta. Vzemi knjigo in beri in vzljubil boš besedo božjo tako lepo slovensko povedano. V vsako slovensko družino mora priti ta dragocena knjiga! Naroči se lahko v vsaki knjigarni ali v centralni pisarni Marijinih družb v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10, ali pa pri Društveni nabavnici zadrugi, Ljudski dom. Dobi se v treh različnih vezavah po 48, 60 in 84 Din. brez poštne.

Št. Primož v Podjuni. (Najdba.) Pretekli teden je začel kopati pd. Munterl poleg hiše proti cerkvi klet. Pri kopanju je 25 cm globoko našel na okostje dveh oseb, ki sta ležali v ostrem kotu vsaka sebi. Ob dotiku s svežim zrakom je večina kosti razpadla. Okostje bo staro že več sto let. Kakor ob vsaki taki priliki, se slišijo tudi tukaj razne govornice. V obzir se jemlje možnost, da sta bili osebi pokopani za časa divjanja kolere, ko je bila baje Muntrova hiša zapečaten, ki pa je malo verjetna. Drugi vedo povedati, da so stale nedaleč proč nekdaš vislice in da sta na tem mestu mogoče bila pokopana dva zločinca. Značilno je, da je ležala ena oseba normalno, druga pa na zobeh. Mogoče pa je tudi, da je bilo tukaj kdaj poprej pokopališče, ker leži vas v sredini župnije. Le škoda, da posestnik ni takoj ustavil delo, da bi mogla sodnozdravniška komisija ugotoviti dejanski stan.

Kaj piše nemški list? „Grazer Tagespost“ št. 215, z dne 7. avgusta t. l. prinaša zanimiv članek o nemškem šolstvu v Jugoslaviji. „Gr. Tagespost“ piše: Belgrajsko ministrstvo za uk je pod št. 32.580 z dne 18. junija 1925 (pod ministrom Pribičevićem), izdalo odredbo glede otvoritve paralelnih razredov na ljudskih šolah za otroke neslovanske narodnosti. Po tej naredbi se otvorijo po vseh krajih kjer število šolarjev neslovanske narodnosti presega številko 30, paralelni razredi, v katerih bo učni jezik materni jezik otrok. K temu pristavlja novosadski list „Deutsches Volksblatt“: Po tej ministrski naredbi je nam Nemcem dana pravica, da v vseh krajih države, kjer presega število naših otrok številko 30, dobimo v prihodnjem šolskem letu nemške ljudske šole. Naša skrb pa naj bo, da se te pravice v polni meri poslužimo in da delamo na to, da se stvo-ri čim več novih šol ali kjer že obstoje, da se stare izpopolnijo v kolikor je pač mogoče v okviru zgoraj navedene naredbe. — In pri nas?

RAZNE VESTI

Naravno vino ali z vodo mešano spoznaš, ako vržeš vanj hruško ali jabolko. Ako pade sad na dno, je vino naravno, če pa plava hruška ali jabolko na vrhu, je vino mešano z vodo. Ako vržeš brinjeve jagode v vino in ostanejo iste na vrhu, je vino brez vode, ako se potope, je vino zmešano z vodo. Poskušiš tudi tako, da namažeš slamnato bilko dobro z oljem, obriši olje nato z bilke in jo pomoči v vino. Ako je v vinu voda, zapaziš na bilki kapljice.

GOSPODARSKI VESTNIK

Vkuhanja sadja.

Poletje je že prestopilo v drugo polovico. Sledi mu jesen in tej zima. Po zimni pa rožice ne cveto, pravi narodna pesem. Po zimni pa sadje ne rodi, ve gospodinja in zato se je treba preskrbeti z njim takrat, kadar je. Vkuhanje sadja je za človeško zdravje velike važnosti. Ljudem, ki jim želodec slabo prebavlja in ki so zaprti, je vkuhanje sadja neobhodno potrebno. Najbolj preproste za vkuhanje so brusnice. Vkuhanje brusnic so prijetnega grenkokislkastega okusa.

Vkuhavajo se na več načinov. 1. način: Temnordeči sadovi (jagode) se zberejo, to je odstranijo se perje, nezreli in gnjili sadovi. Potem se operejo v mrzli vodi. Izbrane in oprane se denejo v glinasto posodo, kotliček ali emailiran pisker. Na vsak kilogram jagod se pridede pol kilograma sladkorja. To se potem postavi na štedilnik, da se polagoma razgreva, da zavre in vre toliko časa, da postanejo jagode mehke. Mešati se ne sme, ker bi se z

mešanjem jagode strle. Tako vkuhane jagode se še vroče vlijejo v razgrete kozarce in se zavežejo s pergamentnim papirjem in se spravijo na primeren suh prostor.

Drugi način: Zbrane in oprane brusnice se poparijo z vrelin kropom dvakrat zaporedoma in tako, da stoji vrelna voda eno minuto na njih. Odcejene polij z kuhanim sladkorjem in sicer eno tretjino teže. Prideni malo celega cimeta limoninih lupin in postopaj dalje kot pri prvem načinu. Na ta način vkuhane brusnice so bolj mehkega, finega in zelo prijetnega okusa. Za bolnike in okrevajoče so vkuhane brusnice zelo priporočljive, ker lajšajo prebavo in vzbujajo tek do jedi. Ker so kislasto grenkega okusa, vtolaže žejo in napravijo kakor pravimo „dobra usta“. Tudi radi tega, ker niso drage, so priporočljive vsaki gospodinji.

Dohodninski davek. V kratkem se razpošljejo od davčnih uradov formulari za napoved dohodninskih davkov. Ker davkarje niso sprejele onega ključa, ki ga je priporočal deželni kulturni svet za odmero davkov, ampak mnogo višjega, se lahko zgodi, da se dohodki cenijo više kot so v resnici. Davčni mandat, ki pride sedaj od davkarje, ni plačilni nalog in se proti njemu v toku treh tednov lahko napravi priziv, ki je prost kolkov in kateri se pošlje na davčno oblast. Na polo se napiše: „Gegen das Mandat wird Einspruch erhoben“, vendar samo tedaj, če je gospodar v resnici previsoko obdačen. Priziv potem rešuje davčna cenilna komisija pri vsaki okrajni davkarji in ona razpošlje na to nov plačilni nalog, ki vsebuje odmerjeni davek in navede pravna pota za nadaljno postopanje. Ako tudi plačilni nalog cenilne komisije ne odgovarja faktičnim razmeram, se napravi pismo ali ustmeno priziv na prizivno komisijo. Mnogokrat pa bo najboljšje, da se posestnik, ki ima odmerjen previsok dohodninski davek, osebno

zglasi pri pristojni davkarji in navede razlog in pojasnila za znižanje davkov.

Sejm govede živine. Dunaj, 17. avgust. Voli, prima 1,60—1,80, biki 1,55—1,65, krave 1,50—1,60, voli drugovrstni 1,40—1,55, biki 1,40—1,53, krave 1,35—1,48 Š za kg žive teže.

Žitni trg. Dunaj, 19. avgust. Pšenica, domača 39—41, ogrska 40—42, rž, domača 29—30, ogrska 31—31,50, ječmen 31—43, turšica (jugosl.) 31,50—32,50, oves, novi, 28,50—30 Š za 100 kilogramov.

Borza. Dunaj, 24. avgusta 1925. Dolar 7,08; nemška marka 1,682; funt sterling 34,39; ital. lira 0,2635; dinar 0,1268; franc. frank 0,333; polski zloti 1,198; švic. frank 1,3715; češka krona 0,209 šilingov. — Cur' h, 24. avgusta 1925. Dunaj 72,55; Beograd 9,22½; Praga 15,30; Pariz 24,30; Rim 19,07; London 25,017; New-York 516.

Listnica uredništva. Logavas: prepozno.

Za tiskovni sklad so darovali: Gostje na svatbi g. Matevž Smrečnik-a v Globasnici Š 10,—; neimenovan Š 3,—; Tone Sloki, Ce-

Tovarniška zaloga usnja
Julijus Blass
Celovec, Novi trg štev. 4

ima v zalogi vse kožne izdelke ter kupuje in prevzema v delo sirove kože.

lovec Š 2,—; neimenovan rodoljub Š 20,—; slovenski turisti na Obirju Š 40,—; slovenska dekleta iz Zahomca Š 27,—. Darovalcem prisrčna hvala. Živelci posnemalci!

**Kupujem jajca¹⁰⁰
in perutnino!**

Julius Blass, Celovec, Novi trg 4

Denar naložite

najbolje in najvarnejše

pri

114

**Hranilnici
in posojilnici
v Pliberku**

r. z. z. n. z.

ki ima svoje prostore na glavnem trgu v hiši g. Breznika, 1. nadstropje, v Pliberku. Vloge obrestuje zelo dobro in daje posojila pod ugodnimi pogoji.

Uradni dan je vsaki torek.

Nova trgovina.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim

**s 1. septembrom t. l.
trgovino z mešanim blagom**

v hiši „Gospodarske zadruga v Sinčivasi“ na vogalu profi Velikovcu.

Prizadeval si bodem vsakemu vedno z dobrim in cenim blagom ustreči.

Za obilen obisk se priporoča:

Silvester Ripič.